KOMITET POLITYKI NAUKOWEJ

Opinia Komitetu Polityki Naukowej
o projekcie rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego zmieniającego rozporządzenie w sprawie wysokości minimalnego miesięcznego wynagrodzenia zasadniczego dla profesora w uczelni publicznej
(numer w wykazie prac legislacyjnych Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego – 37).

Dotyczy: projektu z dnia 22 października 2026 r. rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego zmieniającego rozporządzenie w sprawie wysokości minimalnego miesięcznego wynagrodzenia zasadniczego dla profesora w uczelni publicznej

Celem proponowanego projektu rozporządzenia jest nowelizacja rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 25 września 2018 r. w sprawie wysokości minimalnego miesięcznego wynagrodzenia zasadniczego dla profesora w uczelni publicznej (Dz. U. z 2024 r. poz. 1407, z późn. zm.), które zostało wydane na podstawie art. 137 ust. 2 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2026 r. poz. 1362), zwanej dalej „ustawą". Projekt wprowadza podwyższenie wysokości wynagrodzenia profesora z 9 650 zł brutto do 9 940 zł brutto, co stanowi wzrost o 290 zł, tj. o 3 % w stosunku do obecnie obowiązującej wysokości tego wynagrodzenia.

Komitet Polityki Naukowej (dalej: "KPN") pozytywnie ocenia sam projekt podwyższenia minimalnego miesięcznego wynagrodzenia zasadniczego profesora w uczelni publicznej jako niezbędną zmianę z punktu widzenia funkcjonowania systemu szkolnictwa wyższego i nauki. Jednoczenie KPN wyraża **krytyczną opinię** na temat proponowanej kwoty. Podwyżka ta nie wynika bowiem z przeprowadzonej analizy tego, czy wynagrodzenie profesora jest adekwatne do kwalifikacji wymaganych od osób zatrudnionych na tym stanowisku, do których zobowiązuje ministra art. 137 ust. 2 ustawy: *Minister właściwy do spraw szkolnictwa wyższego i nauki określi, w drodze rozporządzenia, wysokość wynagrodzenia profesora, mając na uwadze* ***adekwatność wynagrodzenia do kwalifikacji*** *niezbędnych do zatrudnienia na tym stanowisku*. Jest jedynie mechanicznym dostosowaniem do wzrostu minimalnego wynagrodzenia za pracę, podjętym po to, by wynagrodzenie asystenta nie spadło poniżej tego minimum. Uzasadnienie projektu przyznaje to wprost: „W przypadku braku podniesienia kwoty minimalnego wynagrodzenia profesora wynagrodzenie osoby zatrudnionej na stanowisku asystenta byłoby od dnia 1 stycznia 2027 r. niższe niż minimalne wynagrodzenie za pracę". O wysokości kwoty rozstrzyga więc próg płacy minimalnej, a nie wymóg ustawowy. Dodatkowo zapisy Europejskiej Karty Naukowca wyrażone w zaleceniach Rady UE z dnia

18 grudnia 2023[1] określają, że *grantodawcy i pracodawcy powinni zapewnić naukowcom, niezależnie od ich statusu, sprawiedliwe i atrakcyjne warunki wynagrodzenia (finansowanie i wynagrodzenia) wraz z odpowiednimi i sprawiedliwymi świadczeniami w zakresie ubezpieczenia społecznego. Warunki te powinny obejmować naukowców na każdym etapie kariery naukowej, w tym początkujących naukowców (R1), proporcjonalnie do ich statusu prawnego, wyników oraz poziomu kwalifikacji i zakresu obowiązków*. Rozporządzenie, które ustala minimalną wysokość wynagrodzenia profesora na poziomie zbliżonym do przeciętnego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw, a dla asystentów na poziomie płacy minimalnej, nie odpowiada tym zaleceniom.

Na przestrzeni lat następuje zmniejszenie relacji minimalnego wynagrodzenia profesora w stosunku do wynagrodzenia przeciętnego w sektorze przedsiębiorstw. W Tabeli 1 przedstawiono wysokość minimalnego wynagrodzenia profesora, przeciętne wynagrodzenie w sektorze przedsiębiorstw oraz wysokość minimalnego wynagrodzenia od roku 2024. W Tabeli 2 ukazano stosunek minimalnego wynagrodzenia profesora do wynagrodzenia przeciętnego i minimalnego wyrażony w procentach.

Tabela 1. Wysokość minimalnego wynagrodzenia profesora, przeciętne wynagrodzenie w sektorze przedsiębiorstw oraz wysokość minimalnego wynagrodzenia od roku 2024

Okres	**Minimalne wynagrodzenie profesora w zł brutto**	**Przeciętne wynagrodzenie w sektorze przedsiębiorstw w zł brutto (GUS)**	**Płaca minimalna w zł brutto**
Początek 2024 r. (dane za IV kw. 2023 r.)	9 370	7 767,61	4 242 (od 1 stycznia), 4 300 zł (od 1 lipca), przeciętna dla roku: 4 271
2025 r. (dane za IV kw. 2024 r.)	9 370	8 548,85	4 666
Od 1 stycznia 2026 r. (dane	9 650	9 228,30	4 806

[1] Zalecenia Rady UE z dnia 18 grudnia 2023 r. w sprawie europejskich ram mających na celu przyciąganie i zatrzymywanie talentów w obszarze badań naukowych, innowacji i przedsiębiorczości w Europie, (Dz.U. UE C/2023/1640), 29.12.2023, s. 25.

Okres	**Minimalne wynagrodzenie profesora w zł brutto**	**Przeciętne wynagrodzenie w sektorze przedsiębiorstw w zł brutto (GUS)**	**Płaca minimalna w zł brutto**
za IV kw. 2025 r)			
Projekt na 2027 r. (dane za III kw. 2026 r.)	9 940	9 382,05	4 950

Źródło: minimalne wynagrodzenie profesora: Obwieszczenie Ministra Nauki z dnia 11 września 2024 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego w sprawie wysokości minimalnego miesięcznego wynagrodzenia zasadniczego dla profesora w uczelni publicznej (Dz. U. z 2024 r. poz. 1407); Rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 14 kwietnia 2026 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie wysokości minimalnego miesięcznego wynagrodzenia zasadniczego dla profesora w uczelni publicznej (Dz.U. 2026 poz. 525). Przeciętne wynagrodzenie w sektorze przedsiębiorstw: Obwieszczenie Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego z dnia 22 stycznia 2024 r. w sprawie przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw bez wypłat nagród z zysku w czwartym kwartale 2023 r.; Obwieszczenie Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego z dnia 22 stycznia 2025 r. w sprawie przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw bez wypłat nagród z zysku w czwartym kwartale 2024 r.; Obwieszczenie Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego z dnia 22 stycznia 2026 r. w sprawie przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw bez wypłat nagród z zysku w czwartym kwartale 2025 r.; Obwieszczenie Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego z dnia 20 października 2026 r. w sprawie przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw bez wypłat nagród z zysku w trzecim kwartale 2026 r. Stawki wynagrodzeń minimalnych: Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 14 września 2023 r. w sprawie wysokości minimalnego wynagrodzenia za pracę oraz wysokości minimalnej stawki godzinowej w 2024 r. (Dz.U. 2023 poz. 1893); Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 12 września 2024 r. w sprawie wysokości minimalnego wynagrodzenia za pracę oraz wysokości minimalnej stawki godzinowej w 2025 r.(Dz.U. 2024 poz. 1362); Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 11 września 2025 r. w sprawie wysokości minimalnego wynagrodzenia za pracę oraz wysokości minimalnej stawki godzinowej w 2026 r. (Dz.U. 2025 poz. 1242); Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 14 września 2026 r. w sprawie wysokości minimalnego wynagrodzenia za pracę oraz wysokości minimalnej stawki godzinowej w 2027 r. (Dz.U. 2026 poz. 1213).

Tabela 2. Stosunek minimalnego wynagrodzenia brutto profesora do wynagrodzenia przeciętnego brutto w sektorze przedsiębiorstw i wynagrodzenia minimalnego brutto.

Okres	**Relacja minimalnego wynagrodzenia profesora do wynagrodzenia przeciętnego w sektorze przedsiębiorstw**	**Relacja minimalnego wynagrodzenia profesora do wynagrodzenia minimalnego**
Początek 2024 r. (dane za IV kw. 2023 r.)	ok. 121%	220%
2025 r. (dane za IV kw. 2024 r.)	Ok 110%	201%

Okres	Relacja minimalnego wynagrodzenia profesora do wynagrodzenia przeciętnego w sektorze przedsiębiorstw	Relacja minimalnego wynagrodzenia profesora do wynagrodzenia minimalnego
Od 1 stycznia 2026 r. (dane za IV kw. 2025 r)	Ok. 105%	201%
Projekt na 2027 r. (dane za III kw. 2026 r.)	ok. 106%	201%

Źródło: obliczenia własne na podstawie danych z Tabeli 1

W 2026 roku wysokość minimalnego wynagrodzenia profesora podniesiono o 3%, a w 2027 r. proponuje się podniesienie o kolejne 3%. W tym samym czasie przeciętne wynagrodzenie w sektorze przedsiębiorstw rosło znacznie szybciej: w IV kwartale 2024 r. o ok. 10% w stosunku do IV kwartału 2023 r., a w IV kwartale 2025 r. o ok. 8% w stosunku do analogicznego kwartału 2024 r. Według projektu budżetu na 2027 r. inflacja wyniesie średnio 2,8%, a wzrost przeciętnego wynagrodzenia w gospodarce narodowej 5,9% w ujęciu nominalnym i 3% w ujęciu realnym[2]. Oznacza to, że minimalne wynagrodzenie profesora w ujęciu realnym wzrośnie o 0,2%, czyli o ok. 2,8 punktu procentowego wolniej niż realne przeciętne wynagrodzenie w gospodarce. Minimalne wynagrodzenie profesora wyniesie zatem w 2027 r. niewiele więcej niż przeciętna pensja w sektorze przedsiębiorstw (porównanie jest i tak korzystne bo przeciętne wynagrodzenie za IV kwartał 2026 r. najpewniej będzie wyższe niż dane za III kwartał 2026 r.), a przed trzema laty przewyższało ją o ponad 20%. Odtworzenie relacji z początku 2024 r. wymagałoby kwoty rzędu 11 352.3 zł brutto (wyliczenie dla danych za III kw. 2026 r.). Przy proponowanej wysokości minimalnego wynagrodzenia profesora będzie ono stanowiło dwukrotność płacy minimalnej, w 2024 r. relacja wynosiła jeszcze ok. 2,2 (Tabela 2). Na tym tle Polska nie jest konkurencyjna wobec państw o porównywalnym poziomie rozwoju, które oferują profesorom wyraźnie wyższy poziom wynagrodzeń w wartościach absolutnych oraz w relacji do płacy minimalnej. Przykładowo w Słowenii – kraju na podobnym poziomie rozwoju co Polska[3]– minimalna stawka profesora w 2026 wynosi

[2] Ustawa budżetowa na rok 2027. Uzasadnienie. Rada Ministrów, sierpień 2026, s.28.

[3] Według danych Eurostat w 2025 r. PKB per capita w PPS dla Słowenii wyniosło ok. 38 052 EUR, a dla Polski: 33 860 EUR. https://doi.org/10.2908/NAMA_10_PC.

4 509,78 EUR brutto miesięcznie[4] (około 19 795 zł wg kursu NBP z dnia 10.11.2026) i stanowi trzykrotność krajowej płacy minimalnej[5].

Zgodnie z przepisami ustawy wysokość wynagrodzenia profesora stanowi punkt odniesienia dla ustalania wysokości miesięcznych wynagrodzeń zasadniczych nauczycieli akademickich zatrudnionych w uczelniach publicznych na stanowiskach innych niż profesor. Stosownie do treści art. 137 ust. 1 ustawy wysokość miesięcznego wynagrodzenia zasadniczego w uczelni publicznej nauczyciela akademickiego nie może być niższa niż 50% wynagrodzenia profesora, z tym że dla:

1 profesora uczelni – wynosi nie mniej niż 83 %,
2 adiunkta – wynosi nie mniej niż 73 %.

Warto przyjrzeć się dokładniej zmianom wynagrodzeń minimalnych dla asystenta, które nie mogą być niższe niż 50% wynagrodzenia profesora.

Tabela 3. Minimalne wynagrodzenie asystenta od 2024.

	2024	2025	2026	2027
Minimalne wynagrodzenie asystenta w zł brutto	4685	4685	4825	4970
Wynagrodzenie minimalne w zł brutto	4271	4666	4806	4950
różnica w zł	414	19	19	20
różnica w %	9,7	0,4	0,4	0,4

Źródło: obliczenia własne na podstawie Tabeli 1.

Według projektu w 2027 r. minimalne wynagrodzenie asystenta będzie o 20 zł brutto (0,4%) wyższe od wynagrodzenia minimalnego. Na początku 2024 r. różnica ta wynosiła jeszcze ok. 440 zł brutto (ok 10%). W okresie ostatnich trzech lat doszło do zrównania minimalnego wynagrodzenia asystenta z płacą minimalną. Według ustawy (art. 116 ust. 1 pkt. 4) na stanowisku asystenta może być zatrudniona osoba posiadająca tytuł zawodowy magistra, magistra inżyniera albo równorzędny. Przykładowo w 2024 r. przeciętne wynagrodzenie brutto dla osób z wykształceniem wyższym z tytułem inżyniera, licencjata, dyplomowanego ekonomisty lub równorzędnym wynosiło dla ogółu gospodarki 10 284,14 zł brutto (w sektorze

[4] W Słowenii minimalne stawki dla profesora odpowiadają widełkom wg klas w tabeli płac sektora publicznego, dla profesora stosuje się klasę od 44 do 54, które odpowiadają od 1 kwietnia 2026 r.: 4 509,78 - 6 060,76 EUR brutto miesięcznie. Źródło: Uradni list Republike Slovenije, št. 154/2026, 31.3.2026: https://pisrs.si/api/uradni-list/objava/u20260154.pdf, dostęp w dniu 10.11.2026

[5] W 2026 r. płaca minimalna w Słowenii wynosi: 1 481,88 EUR brutto miesięczne.

publicznym: 9 484,09 zł brutto, w sektorze prywatnym: 10 545,59 zł brutto)[6]. Rozbieżność ta w istotny sposób obniża atrakcyjność kariery naukowej wśród młodych osób.

Pozostałe wynagrodzenia i świadczenia powiązane z minimalnym wynagrodzeniem profesora wzrosną o ok 3% (Tabela 4). Stypendium doktoranckie przed oceną śródokresową (3 677,80 zł brutto) wyniesie ok. 74% płacy minimalnej i ok. 39% przeciętnego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw (III kw. 2026 r.). Stypendia doktoranckie, choć nie podlegają przepisom o płacy minimalnej, pozostają znacznie poniżej jej poziomu, co niewątpliwie ogranicza zdolność polskich uczelni do pozyskiwania i utrzymywania kadr, także w konkurencji z sektorem prywatnym i uczelniami zagranicznymi.

Tabela 4. Skutki zmiany wysokości wynagrodzenia minimalnego profesora (kwota bazowa) dla wynagrodzeń i świadczeń powiązanych

Pozycja	**Udział kwoty bazowej w %**	**Obecnie 2026 r. w zł brutto**	**Projekt 2027 r. w zł brutto**	**Przyrost w zł brutto**	**Wzrost (%)**
Asystent	50	4825	4970	145	3,01
Adiunkt	73	7044,5	7256,2	211,7	3,01
Profesor uczelni	83	8009,5	8250,2	240,7	3,01
Profesor	100	9650	9940	290	3,00
Stypendium doktoranckie przed oceną śródokresową	37	3570,5	3677,8	107,3	3,01
Stypendium doktoranckie po ocenie śródokresowej	57	5500,5	5665,8	165,3	3,01
Wynagrodzenie promotora rozprawy doktorskiej	83	8009,5	8250,2	240,7	3,01

[6] Struktura wynagrodzeń według zawodów za październik 2024 r. Główny Urząd Statystyczny. Bydgoszcz, Warszawa 2026. Publikacja jest wydawana co dwa lata, na chwilą obecną brak jeszcze danych za 2026 r.

Wynagrodzenie promotora pomocniczego	50	4825	4970	145	3,01
Recenzent w postępowaniu o tytuł profesora	40	3860	3976	116	3,01
Recenzent w postępowaniu habilitacyjnym	33	3184,5	3280,2	95,7	3,01
Recenzent rozprawy doktorskiej	27	2605,5	2683,8	78,3	3,01

Źródło: Obliczenia własne na podstawie: Rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 14 kwietnia 2026 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie wysokości minimalnego miesięcznego wynagrodzenia zasadniczego dla profesora w uczelni publicznej (Dz.U. 2026 poz. 525), projektu z dnia 22 października 2026 rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego, zmieniającego rozporządzenie w sprawie wysokości minimalnego miesięcznego wynagrodzenia zasadniczego dla profesora w uczelni publicznej, art. 137 ust. 1 ustawy, art. 209 ust. 4 ustawy, art. 184 ust. 3 ustawy.

Należy także dodać, że uzasadnienie i ocena skutków regulacji nie zawierają danych, które pozwoliłyby uznać proponowany poziom za zasadny. W ocenie skutków regulacji (OSR) wskazano, że propozycja „uwzględnia możliwości finansowe w ramach planowanego na 2027 r. budżetu przeznaczonego na szkolnictwo wyższe i naukę". OSR zawiera dane, ale ich szczegółowość, metodologia i powiązanie z konkretnymi skutkami regulacji są niewystarczające. OSR zawiera prognozę skutków finansowych w okresie 10 lat od wejścia w życie zmian. Nie jest jednak wystarczająco jasne, czy przedstawione wartości uwzględniają wyłącznie bezpośredni efekt podwyższenia minimalnego wynagrodzenia profesora, czy również zmiany liczby pracowników, struktury zatrudnienia, poziomu wynagrodzeń i innych czynników mogących wpływać na koszty w kolejnych latach.

Kwestią odrębną jest polityka finansowa MNiSW odniesiona do wynagrodzeń kadry badawczej i badawczo-dydaktycznej uczelni publicznych w kontekście polityki zatrudnienia i rozwoju potencjału badawczego i dydaktycznego polskich uczelni ze względu na średnią wieku zatrudnionych oraz wymiany pokoleń. Publikowane przez RADON dane na rok 2024 wskazują na rosnącą średnią wieku kadry akademickiej oscylującą między 48-50 rokiem życia oraz spadek liczby zatrudnienia młodej kadry badawczo-dydaktycznej (wg raportu RADON w latach 2020-2024 liczba ta spadła o 16%). Proces ten, co wskazano powyżej, ma ścisły związek z polityką wynagrodzeń i skutkuje wyraźnym wyhamowaniem zjawiska wymiany

pokoleń niezbędnej dla zapewnienia ciągłości rozwoju nowoczesnej nauki i dydaktyki i ich innowacyjności w kolejnych dziesięcioleciach.

Podsumowując, Komitet Polityki Naukowej stwierdza, że projekt zwiększenia minimalnego wynagrodzenia profesora jest wyłącznie wynikiem niezbędnych dostosowań do wysokości płacy minimalnej. Nie jest natomiast wynikiem analizy adekwatności wynagrodzenia do kwalifikacji wymaganych na stanowisku profesora, do której minister jest zobowiązany na mocy art. 137 ust. 2 ustawy. KPN negatywnie ocenia niewystarczającą skalę proponowanej podwyżki i rekomenduje ponowne rozważenie jej wysokości. Powinno ono obejmować analizę adekwatności wynagrodzenia do kwalifikacji w rozumieniu art. 137 ust. 2 ustawy, obejmującą porównanie z przeciętnym wynagrodzeniem na porównywalnych stanowiskach w gospodarce i z wynagrodzeniami naukowców w krajach regionu.

Ewa Jolanta Gruza

Elektronicznie podpisany przez Ewa Jolanta Gruza
Data: 2026.11.18 10:51:57 +01'00'

prof. dr hab. Ewa Gruza
Przewodnicząca KPN
Warszawa, dn. 18 listopada 2026 r.